

VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮMOKOS DALIES KAUPIMO PENSIJŲ FONDO „EUROPENSIJA EKSTRA“ TAISYKLĖS

1. Pagrindinės sąvokos

Pensijų kaupimo bendrovė – Uždaroji akcinė gyvybės draudimo ir pensijų bendrovė „Aviva Lietuva“ (toliau – Bendrovė), turinti priežiūros institucijos išduotą leidimą Lietuvos Respublikos teritorijoje užsiimti pensijų kaupimo veikla.

Pensijų fondo dalyvis – asmuo, privalomai draudžiamas valstybiniu socialiniu pensijų draudimu pagrindinei ir papildomai pensijos daliai gauti, įstatymų nustatyta tvarka pasirinkęs kaupti pensijų įmokas Bendrovės pensijų fonde ir su Bendrove sudaręs pensijų kaupimo sutartį.

Pensijų anuitetas – pensijų fondo dalyviui iki gyvos galvos mokama periodinė pensijų išmoka, kurios visa išmokėjimo rizika tenka išmokų mokėtojui – gyvybės draudimo įmonei.

Pensijų kaupimo sutartis – pensijų įmokų kaupimo laikotarpiui sudaryta sutartis tarp asmens, draudžiamo valstybiniu socialiniu draudimu, ir Bendrovės dėl pensijų įmokų kaupimo asmens pensijų sąskaitoje, atidarytoje Bendrovės pensijų fonde.

Pensijų fondo apskaitos vienetai – pensijų fondo dalyviui priklausančios pensijų turto vertės sąlyginis matas.

Pensijų sąskaita – Bendrovės nustatyta tvarka atidaryta asmeninė pensijų fondo dalyvio sąskaita, į kurią įrašomi jam tenkantys pensijų fondo apskaitos vienetai.

Priežiūros institucija – pagal Draudimo įstatymą draudimo įmonių veiklos priežiūrą vykdanči institucija.

2. Bendrosios nuostatos

1. Valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo pensijų fondas „Europensija ekstra“ (toliau – pensijų fondas) yra fiziniams asmenims, pagal Pensijų sistemos reformos įstatymą dalyvaujantiems pensijų kaupime, bendrosios dalinės nuosavybės teise priklausantis pensijų turtas, kurio valdymas perduotas Bendrovei, ir kuris investuojamas pagal šiose pensijų fondo taisyklėse (toliau – Taisyklės) nustatytą investavimo strategiją. Į pensijų turtą draudžiama nukreipti išieškojimą pagal Bendrovės bei pensijų fondo dalyvių prievoles.

2. Taisyklės reglamentuoja pensijų įmokų ir išmokų mokėjimo sąlygas bei terminus, pensijų turto investavimo strategiją bei kitas pensijų fondo dalyvių ir Bendrovės teises bei pareigas.

3. Taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka Lietuvos Respublikos pensijų sistemos reformos įstatyme, Lietuvos Respublikos pensijų kaupimo įstatyme ir Lietuvos Respublikos papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatyme vartojamas sąvokas.

4. Jei šių Taisyklių galiojimo laikotarpiu bus pakeisti Lietu-

vos Respublikos įstatymai ir kiti teisės aktai, reglamentuojantys pensijų kaupimo veiklą, iki Taisyklių pakeitimų įsigaliojimo bus taikomos šių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatos.

3. Įstojimo į pensijų fondą sąlygos ir tvarka, dalyvavimo pensijų fonde baigties atvejai

5. Teisė tapti pensijų fondo dalyviu turi asmuo, privalomai draudžiamas valstybiniu socialiniu pensijų draudimu pagrindinei ir papildomai pensijos daliai gauti. Bendrovė neturi teisės atsisakyti sudaryti pensijų kaupimo sutarties su asmeniu, kuris pagal Pensijų sistemos reformos įstatymą turi teisę dalyvauti pensijų kaupime.

6. Sudarydamas pensijų kaupimo sutartį asmuo privalo pasirašytinai susipažinti su šiomis Taisyklėmis.

7. Dalyvavimas pensijų kaupime prasideda sudarius pensijų kaupimo sutartį ir ją įregistravus pensijų kaupimo dalyvių ir pensijų kaupimo sutarčių registre. Bendrovė per vieną mėnesį nuo pensijų kaupimo sutarties sudarymo informuoja dalyvį apie pensijų kaupimo sutarties įregistravimą.

8. Bendrovė kiekvienam pensijų fondo dalyviui, sudariusiam su ja pensijų kaupimo sutartį, atidaro pensijų sąskaitą Taisyklių 11 dalyje nustatyta tvarka.

9. Visi pensijų fondo dalyviai dalyvauja pensijų kaupime tapačiomis sąlygomis.

10. Pensijų kaupimo sutartys registruojamos, jų įsigaliojimas ir nutraukimas fiksuojamas Valstybinio socialinio draudimo fondo (toliau – VSDF) valdybos administruojamame pensijų kaupimo sutarčių registre (toliau – Sutarčių registras) ir informacija apie tai saugoma įstatymų nustatyta laikotarpi.

11. Jei pensijų įmokų mokėjimas dėl kokių nors priežasčių (nedarbo, išvykimo gyventi į kitą valstybę ir kt.) yra nutraukiamas ar laikinai sustabdomas, šių asmenų pensijų fonde sukauptos lėšos investuojamos pagal Taisyklių 8 dalyje numatytą investavimo strategiją ir išmokamos sukakus senatvės pensijos amžiui.

12. Dalyvavimas pensijų fonde baigiasi šiais atvejais:

1) pensijų fondo dalyviui nutraukus pirmą kartą sudarytą pensijų kaupimo sutartį per 30 dienų nuo jos sudarymo;

2) pensijų fondo dalyviui nutraukus pensijų kaupimo sutartį su Bendrove ir įsigaliojus pensijų kaupimo sutarčiai, sudarytai su kita pensijų kaupimo bendrove;

3) pensijų fondui įvykdžius išpareigojimus pensijų fondo dalyviui, šiam sulaukus senatvės pensijos amžiaus ir pagal pensijų išmokos sutartį išmokėjęs jam visą pensijų išmoką (Taisyklių 7 dalis);

4) pensijų fondo dalyviui mirus;

5) įstatymų nustatyta tvarka panaikinus pensijų fondą (Taisyklių 19 dalis);

6) įsigaliojus su Bendrove sudarytai pensijų kaupimo sutarčiai dėl dalyvavimo kitame Bendrovės valdomame pensijų fonde;

7) teismo sprendimu pripažinus pensijų kaupimo sutartį negaliojančia.

13. Po pensijų fondo dalyvio mirties jam priklausanti pen-

sijų turto dalis paveldima įstatymų nustatyta tvarka. Paveldėtas turtas turi būti išmokėtas įpėdiniams pinigais, bet ne anksčiau, negu pervestos pensijų įmokos už kalendorinį ketvirtį, kurį dalyvis mirė. Paveldėtas turtas išmokamas pagal Taisyklių 7 dalyje nustatytą tvarką.

4. Pensijų fondo dalyvių teisės ir pareigos

14. Pensijų fondo dalyvis turi teisę:

1) nutraukti pensijų kaupimo sutartį su Bendrove ir sudaryti pensijų kaupimo sutartį su kita pensijų kaupimo bendrove (pereiti į kitą pensijų kaupimo bendrovę), išskyrus pirmuosius trejus metus nuo pirmosios pensijų kaupimo sutarties įsigaliojimo;

2) pereiti į kitą Bendrovės valdomą pensijų fondą, sudarydamas su Bendrove naują pensijų kaupimo sutartį;

3) gauti iš Bendrovės informaciją apie jo pensijų sąskaitos būklę, lėšų investavimo strategiją ir pagal ją gautą investicinę grąžą, Bendrovės finansinės veiklos audito išvadas bei kitą įstatymų nustatytą informaciją;

4) sulaukęs senatvės pensijos amžiaus, gauti pensijų išmoką, atsižvelgiant į savo vardu sukaupto pensijų turto dydį;

5) nukelti pensijų išmokos mokėjimo pradžią;

6) testamentu palikti jam priklausančią pensijų turto dalį;

7) apskųsti priežiūros institucijai Bendrovės veiksmus;

8) vienašališkai nutraukti pirmą kartą sudarytą pensijų kaupimo sutartį raštu pranešęs Bendrovei per 30 (trisdešimt) kalendorinių dienų nuo pensijų kaupimo sutarties sudarymo;

9) kitas įstatymų, Taisyklių bei pensijų kaupimo sutarties nustatytas teises.

15. Taisyklių 14 punkte numatytas teises pensijų fondo dalyvis turi ir tuo atveju, jei jo vardu nemokamos pensijų įmokos.

16. Pensijų fondo dalyvis privalo:

1) pateikti Bendrovei visą ir teisingą informaciją, reikalingą pensijų kaupimo sutarčiai sudaryti;

2) per 30 dienų Bendrovei raštu pranešti apie asmeninio pobūdžio informacijos, reikšmingos Bendrovės vykdomai pensijų kaupimo veiklai (vardo, pavardės, gyvenamosios vietos, elektroninio pašto adreso ar kitų duomenų, nurodytų pensijų kaupimo sutartyje), pasikeitimą.

5. Bendrovės teisės ir pareigos

17. Bendrovė turi teisę:

1) atsisakyti sudaryti pensijų kaupimo sutartį su asmeniu, kuris yra sulaukęs senatvės pensijos amžiaus;

2) pensijų fondo pensijų turtą valdyti, naudoti ir disponuoti juo turto patikėjimo teisės pagrindais;

3) savo naudai iš pensijų fondo pensijų turto daryti Taisyklių 12 dalyje nustatytus atskaitymus.

18. Bendrovė privalo:

1) sąžiningai veikti pensijų fondo dalyvių ir rinkos patikimumo interesais;

2) veikti rūpestingai, profesionaliai ir atsargiai, turėti ir taikyti reikiamas priemones ir procedūras;

3) sudarant pensijų kaupimo sutartį, pasirašytinai supažinti

dinti pensijų fondo dalyvį su visų Bendrovės valdomų pensijų fondų investavimo rizikos palyginimu;

4) sudarant pensijų kaupimo sutartį, informuoti pensijų fondų dalyvį, kuriam iki senatvės pensijos amžiaus yra likę mažiau kaip 7 metai, apie galimybę kaupti pensiją valstybinio socialinio draudimo įmokos dalies kaupimo konservatyvaus investavimo pensijų fonde „Europensija“ (toliau – konservatyvaus investavimo pensijų fondas). Sutartis dėl pensijų kaupimo kitame nei konservatyvaus investavimo pensijų fonde gali būti sudaroma tik tuo atveju, jeigu dalyvis raštu patvirtina, kad yra supažindintas su visų Bendrovės valdomų pensijų fondų investavimo rizikos palyginimu, ir atsisako sudaryti pensijų kaupimo sutartį dėl pensijų kaupimo konservatyvaus investavimo pensijų fonde;

5) pensijų fondo dalyviui pakankamai atskleisti su juo susijusią ir jam reikalingą informaciją;

6) pensijų fondo pensijų turtą apskaityti atskirai nuo kito Bendrovės turto ir kitų Bendrovės valdomų pensijų fondų pensijų turto;

7) informaciją apie pensijų fondo dalyvio pensijų sąskaitoje sukaupto pensijų turto dydį, pensijų išmokas ir kitą su pensijų fondo dalyviu susijusią informaciją, kurios atskleidimas gali padaryti žalą šiam asmeniui, laikyti paslapyje ir naudoti tik įstatymų nustatytais tikslais;

8) pranešti pensijų fondų dalyviams apie buveinės adreso ir pan. duomenų pasikeitimą;

9) raštu pranešti kiekvienam pensijų fondo dalyviui apie šių Taisyklių ir pensijų kaupimo sutarties pakeitimus ne vėliau kaip prieš 20 dienų iki pakeitimų įsigaliojimo;

10) informuoti pensijų fondo dalyvį ne vėliau kaip prieš tris mėnesius iki jo senatvės pensijos amžiaus sukakties apie galimybę gauti pensijų išmoką arba nukelti išmokos mokėjimo pradžią;

11) ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo informuoti pensijų fondo dalyvius apie sprendimo panaikinti pensijų fondą priėmimą;

12) nustatyti pensijų fondui pensijų lyginamąjį indeksą, kuris pasirenkamas atsižvelgiant į šio pensijų fondo investavimo strategiją pagal Bendrovės patvirtintas taisykles, nustatančias jos valdomų pensijų fondų lyginamųjų indeksų pasirinkimo ir keitimo kriterijus bei tvarką;

13) vykdyti kitus teisės aktų nustatytus reikalavimus pensijų kaupimo bendrovėms.

6. Pensijų įmokų dydis, mokėjimo būdas, tvarka ir terminai

19. Pensijų įmoka yra pensijų fondo dalyvio valstybinio socialinio draudimo įmokų dalis, kurios dydis nustatomas Lietuvos Respublikos įstatymais.

20. Valstybinio socialinio draudimo įmokos, kurių sudedamoji dalis yra pensijų įmoka, apskaičiuojamos ir pervedamos VSDF biudžetui įstatymų nustatyta tvarka. VSDF valdyba, remdamasi Sutarčių registre esančia informacija apie pensijų fondo dalyvio sudarytą pensijų kaupimo sutartį bei jo pasirinktą pensijų fondą, apie priskaičiuotas valstybinio socialinio draudimo įmokas už dalyvį, pveda pensijų įmokas Bendrovės valdomam pensijų fondui. Pensijų įmokos pervedamos per 60 kalendorinių dienų nuo tos dienos, iki kurios draudėjai (darbdavys)

viai) Vyriausybės nustatyta tvarka privalo pateikti VSDF įstai-goms informaciją apie kiekvienam apdraustajam apskaičiuotas draudžiamųjų pajamų ir socialinio draudimo įmokų sumas.

7. Pensijų išmokų mokėjimo būdai, tvarka ir sąlygos

21. Pensijų išmoka gali būti mokama pensijų fondo daly-viui, sulaukusiam senatvės pensijos amžiaus, šiais būdais:

1) nuperkant pensijų anuitetą draudimo įmonėje, vykdan-čioje gyvybės draudimo veiklą;

2) išmokant vienu kartu (vienkartinę pensijų išmoką) ar da-limis (periodinę pensijų išmoką). Periodinė pensijų išmoka ne-gali būti mažesnė nei pensijų išmokos sutarties sudarymo dieną galiojantis bazinės pensijos dydis.

22. Pensijų fondo dalyvis, įgijęs teisę į pensijų išmoką, gali nukelti išmokos mokėjimo pradžią. Šio termino nukėlimo lai-kotarpiu toks asmuo lieka pensijų fondo dalyviu. Pensijų fondo dalyviui raštu nesikreipus į Bendrovę dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, laikoma, kad pensijų fondo dalyvis pasinau-dojo teise nukelti išmokos mokėjimo pradžią.

23. Sulaukęs senatvės pensijos amžiaus, pensijų fondo daly-vis kreipiasi į Bendrovę ir pateikia dokumentus, patvirtinančius jo teisę į pensijų išmoką (pasą arba asmens tapatybės kortelę arba kitą visiškai asmens tapatybę identifikuojantį dokumentą ir jo kopiją, pensijų kaupimo sutartį), bei rašytinį prašymą dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo. Jei pateikti dokumentai patvirtina pensijų fondo dalyvio teisę į pensijų išmoką, ne vė-liau kaip per 5 darbo dienas Bendrovė sudaro pensijų išmokos sutartį su pensijų fondo dalyviu dėl pensijų išmokos mokėjimo būdo ir terminų. Bendrovė apskaičiuoja bazinio pensijų anui-teto (anuiteto be paveldėjimo, mokamo lygiomis dalimis ir nu-traukiamo mokėti po pensijų fondo dalyvio mirties) dydį pagal pensijų fondo dalyvio sukauptą pensijų turtą rašytinio pensijų fondo dalyvio prašymo gavimo Bendrovėje dieną ir šį dydį nu-rodo pensijų išmokos sutartyje. Pensijų išmokų sutartis sudaro-ma rašytine forma. Pensijų išmokų sutartyje turi būti Bendro-vės vadovo ar kito Bendrovei atstovaujancio asmens parašas ir Bendrovės antspaudas arba jų faksimilės. Pensijų išmokos sutartis įsigalioja nuo jos pasirašymo momento.

24. Pensijų fondo dalyvis privalo įsigyti pensijų anuitetą, jei bazinio pensijų anuiteto, apskaičiuoto pensijų fondo dalyviui, dydis yra ne mažesnis nei pusė valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio. Pensijų anuitetas privalo būti nupirk-tas už visą pensijų fondo dalyvio vardu pensijų fonde sukauptą pensijų turtą, išskyrus šių Taisyklių 25 ir 26 punktuose nurody-tas išimtis. Jei pensijų anuiteto įsigijimas yra privalomas, pen-sijų išmokos sutartyje turi būti nurodyta suma, už kurią dalyvis privalo įsigyti pensijų anuitetą.

25. Pensijų fondo dalyvis, kuriam apskaičiuotas bazinio pensijų anuiteto dydis yra mažesnis nei pusė valstybinės socia-linio draudimo bazinės pensijos dydžio, neprivalo įsigyti pen-sijų anuiteto. Šis dalyvis turi teisę gauti iš Bendrovės periodinę ar vienkartinę pensijų išmoką. Periodinė pensijų išmoka negali būti mažesnė nei pensijų išmokos sutarties sudarymo dieną ga-liojantis bazinės pensijos dydis.

26. Pensijų fondo dalyvis, kuriam apskaičiuotas bazinio pensijų anuiteto dydis viršija trigubą valstybinės socialinio

draudimo bazinės pensijos dydį, turi teisę sukauptą pensijų turto dalį, viršijančią vienkartinę įmoką trigubos valstybinės socialinio draudimo bazinės pensijos dydžio baziniam pensijų anuitetui įsigyti, gauti iš Bendrovės periodinės ar vienkartinės pensijų išmokos būdu. Periodinė pensijų išmoka negali būti mažesnė nei pensijų išmokos sutarties sudarymo dieną galio-jantis bazinės pensijos dydis.

27. Pensijų fondo dalyvis, kuriam pensijų anuiteto įsigiji-mas yra privalomas, pasirenka gyvybės draudimo įmonę – pen-sijų anuiteto mokėtoją ir sudaro su ja pensijų anuiteto sutartį, kurios pagrindu, sumokėjęs vienkartinę įmoką gyvybės drau-dimo įmonei, bus mokamas pensijų anuitetas. Bendrovė, gavu-si gyvybės draudimo įmonės pranešimą apie pensijų anuiteto sutarties sudarymą, pensijų išmokos sutartyje nustatyta tvarka perveda pensijų fondo dalyviui priklausančias lėšas (ar jų dalį) į gyvybės draudimo įmonės nurodytą sąskaitą.

28. Sudarius pensijų išmokos sutartį, pensijų fondo dalyviui priklausantis pensijų turtas iki išmokėjimo lieka jo asmeninė-je pensijų sąskaitoje. Pensijų išmokos pradedamos mokėti nuo pensijų išmokos sutartyje nurodytos dienos, bet ne vėliau kaip per 30 dienų nuo pensijų išmokos sutarties sudarymo, išskyrus atvejus kai pensijų išmokos sutartyje nustatyta pensijų išmo-ką ar jos dalį išmokėti nuperkant pensijų anuitetą. Tokiu atveju pensijų išmokos išmokamos per 30 dienų po to, kai Bendrovė iš draudimo įmonės gauna informaciją apie pensijų fondo daly-vio sudarytą pensijų anuiteto sutartį. Pensijų turtas, susidaręs iš lėšų, pensijų fondo dalyvio vardu perverstų pensijų fondui po pensijų išmokos sutarties su pensijų fondo dalyviu sudarymo, pensijų išmokos sutartyje nustatyta tvarka turi būti išmokamas pensijų fondo dalyviui (jei pensijų išmokos jau išmokėtos) ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo tų lėšų gavimo arba prideda-mas prie mokėtinų pensijų išmokų (jei jos dar neišmokėtos).

29. Vienkartinė ar periodinė pensijų išmoka (-os), kurią (-ias) turėjo sumokėti Bendrovė pagal pensijų išmokos sutar-tį, nesumokėta (-os) dėl gavėjo mirties, išmokama (-os) šio asmens įpėdiniams Civilinio kodekso nustatyta tvarka. Pensij-ų fondo dalyviui mirus, įpėdiniai Bendrovės nustatyta tvarka kreipiasi į Bendrovę ir pateikia dokumentus, patvirtinančius jų teisę į pensijų fondo dalyviui priklausančią pensijų turto dalį (paveldėjimo teisės liudijimą, mirties liudijimą, įpėdinių as-menybes patvirtinančius dokumentus ir jų kopijas). Jei pateikti dokumentai patvirtina įpėdinių teisę į pensijų fondo dalyviui priklausančią pensijų turto dalį, Bendrovė pensijų fondo daly-vio pensijų sąskaitoje įrašytus pensijų fondo apskaitos vienetus konvertuoja į pinigų ir juos išmoka vienkartinę (-ėmis) išmoka (-omis), bet ne anksčiau, negu pervestos pensijų išmokos už ka-lendorinį ketvirtį, kurį dalyvis mirė.

8. Pensijų fondo investavimo strategija

30. Ne mažiau kaip 15 proc. pensijų fondo lėšų investuoja-ma į vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemones, išleistus arba garantuotus Lietuvos Respublikos, Europos Sąjungos ar Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valsty-bių vyriausybių, centrinių bankų ir Europos centrinio banko, bei Europos Sąjungos valstybių įmonių skolos vertybinius po-pierius:

1) iki 35 proc. pensijų fondo lėšų gali būti investuojama į vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemonės, išleistus arba garantuotus Lietuvos Respublikos vyriausybės ar centrinio banko. Vertybinių popierių terminas nėra ribojamas, tačiau paprastai investuojama į vidutinio (4–6 metų) ir ilgo (daugiau kaip 6 metai) laikotarpio vertybinius popierius.

2) iki 75 proc. pensijų fondo lėšų turto investuojama į vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemonės, išleistus arba garantuotus Europos valstybių ar Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybių vyriausybių, centrinių bankų ir Europos centrinio banko, taip pat į Europos valstybių ar Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybių įmonių skolos vertybinius popierius. Vertybinių popierių terminas nėra ribojamas, tačiau paprastai investuojama į vidutinio (4-6 metai) ir ilgo (virš 6 metų) laikotarpio vertybinius popierius.

31. Iki 65 proc. pensijų fondo lėšų gali būti investuojama į Europos Sąjungos šalių ir Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybių įmonių, esančių aukščiausiuose vertybinių popierių biržų sąrašuose (ang. „blue chips“), akcijas.

32. Fondo lėšų investavimas į Kolektyvinio investavimo subjektus:

32.1. Investicijos, nurodytos 30 ir 31 punktuose gali būti atliekamos tiek tiesiogiai įsigyjant minimų emitentų vertybinius popierius, tiek įsigyjant Kolektyvinių investavimo subjektų (toliau KIS) vertybinius popierius, jeigu šių KIS vertybiniai popieriai padengti turto, daugiausiai investuojamam į vertybinius popierius ar turtą, nustatytą 30 ir 31 punktuose;

32.2. Į kitus nei nurodytus 32.1. punkte KIS galima investuoti iki 30 proc. pensijų fondo turto, tačiau pensijų fondo lėšų dalis investuota į akcijas (tiesiogiai arba per KIS), negali viršyti 65 proc. pensijų fondo turto;

32.3. Kolektyvinio investavimo subjektų, į kuriuos investuojamas pensijų fondo turtas, priežiūra turi būti ne mažesnė negu nustatyta Europos Sąjungoje bei šie KIS turi atitikti Lietuvos Respublikos Papildomo savanoriško pensijų kaupimo įstatymo reikalavimus.

33. Iki 20 procentų pensijų fondo lėšų gali sudaryti grynieji pinigai, esantys fondo banko sąskaitoje, bei indėliai Lietuvos ar Europos Sąjungos valstybių komerciniuose bankuose. Trumpu laikotarpiu (pavyzdžiui, atliekant sandorius su vertybiniais popieriais) šis limitas gali būti viršytas.

34. Fondo lėšos investuojamos Lietuvos Respublikos, Europos Sąjungos ar Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybių nacionalinėmis valiutomis šiose vertybinių popierių (toliau – VP) biržose ir rinkose: Airijos VP birža, Airija; Albertos VP birža, Kanada; Amsterdamo VP birža, Olandija; Arizonos VP birža, JAV; Australijos VP birža, Australija; Atėnų VP birža, Graikija; Briuselio VP birža, Belgija; Bratislavos VP birža, Slovakija; Budapešto VP birža, Vengrija; Čikagos VP birža, JAV; Filadelfijos VP birža, JAV; Helsinkio VP birža, Suomija; Italijos VP birža, Italija; Kipro VP birža, Kipras; Kopenhagos VP birža, Danija; Korėjos VP birža, Pietų Korėja; Lisabonos VP birža, Portugalija; Lietuvos Respublikos (Vilniaus OMX birža); Liubianos VP birža, Slovėnija; Liuksemburgo VP birža, Liuksemburgas; Londono VP birža, Didžioji Britanija; Madrido VP birža, Ispanija; Maltos VP birža, Malta; Meksikos VP birža, Meksika; Monrealio VP birža, Kanada; NASDAQ VP birža, JAV; Naujosios Zelandijos VP birža, Naujoji Zelandija;

Niujorko VP birža, JAV; Oslo VP birža, Norvegija; Paryžiaus VP birža, Prancūzija; Prahos VP birža, Čekijos Respublika; Ramiojo vandenyno regiono VP birža, JAV; Reikjaviko VP birža, Islandija; Rygos VP birža, Latvija; Stambulo VP birža, Turkija; Stokholmo VP birža, Švedija; Šveicarijos VP birža, Šveicarija; Talino VP birža, Estija; Tokijo VP birža, Japonija; Toronto VP birža, Kanada; Vankuverio VP birža, Kanada; Varšuvos VP birža, Lenkija; Vienos VP birža, Austrija; Vokietijos VP birža, Vokietija.

Pensijų turtą taip pat gali sudaryti išleidžiami nauji vertybiniai popieriai, jeigu emisijos sąlygose yra numatytas išsipareigojimas įtraukti šiuos vertybinius popierius bent į vieną iš šiame punkte išvardintų vertybinių popierių biržų oficialųjį prekybos sąrašą ar reguliuojamos rinkos prekybos sąrašą ir jeigu į sąrašą bus įtraukiama ne vėliau kaip per 1 metus nuo išleidimo.

35. Į vieno emitento vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemonės gali būti investuota ne daugiau kaip 5 procentai pensijų turtą sudarančių grynujų aktyvų, išskyrus 36, 39 ir 40 punktuose numatytus atvejus.

36. Į vieno emitento vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemonės gali būti investuota daugiau kaip 5 procentai, bet ne daugiau kaip 10 procentų grynujų aktyvų, su sąlyga, kad tokių investicijų bendra suma nebus didesnė kaip 40 procentų grynujų aktyvų (šis apribojimas netaikomas indėliams).

37. Investicijos į indėlius vienoje kredito įstaigoje negali sudaryti daugiau kaip 20 procentų pensijų turtą sudarančių grynujų aktyvų.

38. Bendra investicijų į vieno subjekto išleistus vertybinius popierius, pinigų rinkos priemonės ar indėlius suma negali būti didesnė kaip 20 procentų pensijų turtą sudarančių grynujų aktyvų.

39. Investicijos į Lietuvos Respublikos, Europos Sąjungos valstybės narės ar jų savivaldybių, kitos valstybės ar tarptautinės organizacijos, kuriai priklauso bent viena Europos Sąjungos valstybė, išleistus arba garantuotus vieno emitento vertybinius popierius ar pinigų rinkos priemonės negali būti didesnės kaip 35 procentai pensijų turtą sudarančių grynujų aktyvų. Gavus Priežiūros institucijos leidimą į vieno emitento išleistus arba garantuotus skolos vertybinius popierius gali būti investuota daugiau kaip 35 procentai pensijų turtą sudarančių grynujų aktyvų, jei yra investuota į ne mažiau kaip 6 emisijų skolos vertybinius popierius, o į vienos emisijos skolos vertybinius popierius investuota ne daugiau kaip 30 procentų grynujų aktyvų.

40. Investicijos į obligacijas, išleistas tokios Europos Sąjungos valstybėje registruotą buveinę turinčios kredito įstaigos, kuri, siekiant apsaugoti obligacijų savininkų interesus, yra tos valstybės specialiai prižiūrima pagal teisės aktus, o iš obligacijų leidimo gauta suma visam obligacijų galiojimo laikui investuojama į toki turtą, kurio pakaktų patenkinti obligacijų savininkų reikalavimus, ir iš kurio – emitento nemokumo atveju – obligacijų savininkų reikalavimai išmokėti pagrindinę sumą ir palūkanas būtų patenkinti pirmumo teise, negali būti didesnės kaip 25 procentai grynujų aktyvų. Kai į tokias vieno emitento obligacijas investuojama daugiau kaip 5 procentai, bet ne daugiau kaip 25 procentai grynujų aktyvų, bendra tokių investicijų suma negali būti didesnė kaip 80 procentų grynujų aktyvų.

41. 39 ir 40 punktuose numatyti vertybiniai popieriai ir pinigų rinkos priemonės nėra įskaitomi skaičiuojant investicijas, kurioms pagal 36 punktą taikoma maksimali leistina 40 procentų riba. 35–40 punktuose numatytos ribos negali būti sudedamos,

todėl investicijų į vieno asmens išleistus vertybinius popierius, pinigų rinkos priemonės, indėlius suma negali būti didesnė kaip 35 procentai pensijų turtą sudarančių grynųjų aktyvų.

42. Į įmonių, priklausančių grupei, kuri turi sudaryti konsoliduotą finansinę atskaitomybę, išleistus vertybinius popierius ir pinigų rinkos priemonės gali būti investuota ne daugiau kaip 20 procentų grynųjų aktyvų.

43. Leidžiama investuoti į investicinius vienetus ir akcijas tik tokių kolektyvinio investavimo subjektų, kurie atitinka šias sąlygas:

1) yra licencijuoti Lietuvos Respublikoje ar tokioje valstybėje, kurioje priežiūra yra ne mažesnė, nei nustatyta Europos Sąjungoje, o Vertybinių popierių komisija bendradarbiauja su atitinkama užsienio priežiūros institucija;

2) subjektų dalyvių teisių apsauga, įskaitant turto atskyrimo, skolinimosi, skolinimo ir turto neatlygintino perdavimo reglamentavimą, yra ne mažesnė, nei nustatyta pagal įstatymus;

3) subjektai teikia savo veiklos pusmečio ir metų ataskaitas, leidžiančias įvertinti jų turtą ir išsipareigojimus, pilną ir veiklą per ataskaitinį laikotarpį;

4) ne daugiau kaip 10 procentų jų aktyvų gali būti investuota į kitų kolektyvinio investavimo subjektų investicinius vienetus ar akcijas;

5) subjektų investavimo strategija atitinka įstatymų nustatytus investicijų portfelio diversifikavimo reikalavimus.

6) Į kiekvieną iš 43 punkto 1–5 papunkčiuose numatytų subjektų gali būti investuota ne daugiau kaip 20 procentų pensijų fondo grynųjų aktyvų.

44. Iki 20 procentų pensijų fondo grynųjų aktyvų gali būti investuojama į šių Taisyklių 43 punkte nurodytų sąlygų neatitinkančių kolektyvinio investavimo subjektų investicinius vienetus ar akcijas, jeigu tokie kolektyvinio investavimo subjektai atitinka šias sąlygas:

1) subjektų priežiūrą vykdo atitinkamos priežiūros institucijos;

2) Vertybinių popierių komisija bendradarbiauja su užsienio valstybės atitinkama priežiūros institucija dvišalių susitarimų pagrindais, jeigu ši valstybė nėra Europos Sąjungos arba Ekonominio bendradarbiavimo ir plėtros organizacijos valstybė narė.

45. Tokie kolektyvinio investavimo subjektai, kuriuos valdo ta pati valdymo įmonė ar tokios valdymo įmonės, kurių daugiau nei pusė valdymo organų narių yra tie patys asmenys ar kurias kontroliuoja tas pats asmuo arba kurių viena turi daugiau kaip 10 procentų balsų kitos valdymo įmonės visuotiniame akcininkų susirinkime, laikomi susijusiais. Susijusių kolektyvinio investavimo subjektų investiciniai vienetai arba akcijos gali būti įsigijami tik už grynųjų aktyvų vertę.

46. Pensijų turtas negali būti investuojamas į nekilnojamąjį turtą, tauriuosius metalus arba į suteikiančius į juos teisę vertybinius popierius.

47. Pensijų turtas gali būti investuojamas į išvestines finansines priemones (pvz. ateities sandorius, palūkanų normų apskaitimo sandorius), skirtas tik valiutos ir palūkanų rizikai minimizuoti.

48. Pensijų fondo lėšos investuojamos laikantis subalansuotos investavimo strategijos, pagal 35–42 punktuose nurodytus diversifikavimo reikalavimus, o fondo lėšos investuojamos tik į aukšto patikimumo vertybinius popierius pagal šioje dalyje numatytą strategiją, tačiau didelė šio fondo lėšų dalis gali būti

investuota į akcijas, todėl šio fondo investavimo rizika yra vidutinė.

49. Kadangi fondo lėšos bus investuojamos ne tik litais ir eurai, bet ir kitomis valiutomis, fondo grąža atspindės ne tik finansinių instrumentų, į kuriuos bus investuotos fondo lėšos, kainas, bet ir lito bei valiutų, kuriomis bus investuojama, verčių santykių pokyčius.

50. Dalis fondo turto investuojama į skolos vertybinius popierius, turinčius konkrečią emitento nustatytą išpirkimo datą ir kainą, o tai sudaro galimybes planuoti strateginį pensijų turto paskirstymą pagal turimų su pensijų kaupimo sutartimis susijusių išsipareigojimų trukmę ir sumažinti palūkanų normų svyravimo įtaką sukaupto pensijų turto vertei.

Į akcijas investuojama didesnė pensijų fondo turto dalis, todėl, nors ilgesniu laikotarpiu akcijos paprastai duoda didesnę grąžą negu skolos vertybiniai popieriai, trumpu laikotarpiu pensijų fondo turto vertė gali žymiai svyruoti.

51. Kaip nurodyta Taisyklių 9 dalyje, pensijų fondo apskaitos vieneto vertė nustatoma kiekvieną darbo dieną, tai įgalina operatyviai sekti nustatytą investavimo apribojimų laikymąsi ir priimti reikiamus investicinius sprendimus.

52. Investicijų valdymas vykdomas pagal Bendrovės vidaus procedūras, numatančias griežtus reikalavimus investicinių sprendimų priėmimui, įgyvendinimui ir kontrolės sistemai. Investicijų valdymo procedūras tvirtina Bendrovės valdyba.

9. Pensijų fondo grynųjų aktyvų ir pensijų fondo apskaitos vieneto vertės apskaičiavimo taisyklės ir skelbimo tvarka

53. Pensijų fondo grynųjų aktyvų vertė apskaičiuojama ir pensijų fondo apskaitos vieneto vertė nustatoma kiekvieną darbo dieną. Kartą per mėnesį apskaičiuojama vidutinė praėjusio kalendorinio mėnesio pensijų fondo apskaitos vieneto vertė.

54. Pensijų fondo grynųjų aktyvų vertė – pensijų fondo turto vertės ir ilgalaikių bei trumpalaikių finansinių išsipareigojimų (išskyrus išsipareigojimus pensijų fondo dalyviams) skirtumas. Išsipareigojimai iš pensijų fondo pasitraukiantiems pensijų fondo dalyviams (kuriems jau yra apskaičiuota mokėtina pensijų išmoka arba į kitą pensijų fondą pervestina suma) priskiriami prie pensijų fondo finansinių išsipareigojimų.

55. Apskaičiuojant pensijų fondo grynuosius aktyvus, įvertinamas pensijų fondo turimas turtas pagal Taisyklių 56–62 punktų reikalavimus.

56. Vertinant pensijų fondo turtą vertinama kiekviena investicijų portfelio sudėtinė dalis ir susumuojami vertinimo rezultatai. Pensijų fondo išsipareigojimai vertinami vadovaujantis priežiūros institucijos patvirtinta Grynųjų aktyvų vertės skaičiavimo metodika.

57. Kotiruojamų vertybinių popierių vertinimas:

1) kotiruojami nuosavybės vertybiniai popieriai vertinami vidutine kaina, buvusią biržos darbo dienos, už kurią yra nustatoma apskaitos vieneto vertė, uždarymo momentu; Lietuvos Respublikos vyriausybės vertybiniai popieriai – darbo dienos, už kurią yra nustatoma apskaitos vieneto vertė, vidutine trijų didžiausių pirminių dilerių pirkimo kaina; užsienio kapitalo rin-

kose kotiruojami skolos vertybiniai popieriai – uždarymo kaina, skelbiama Bloomberg Professional duomenų sistemoje;

2) jei vertybinis popierius yra kotiruojamas keliose vertybinių popierių biržose, vertybinio popieriaus vertė nustatoma pagal vienos iš biržų, kurioje prekiaujama tuo vertybiniu popieriumi, kotiravimo vertę (paprastai biržos, kurioje apyvarta vertinamais vertybiniais popieriais buvo didžiausia arba vadovaujantis kitais praktikoje taikomais kriterijais);

3) jei tam tikrą dieną nebuvo įvykdyta jokių sandorių, vertybinio popieriaus vertė yra nustatoma pagal paskutinę žinomą kotiravimo vertę, tačiau ne daugiau kaip prieš 30 dienų buvusią, arba pagal pirkimo kainą, t.y. pagal tą, kuri tiksliau atspindi vertybinio popieriaus rinkos vertę. Jei priemonė nebuvo kotiruojama daugiau kaip 30 dienų iki vertinimo dienos arba kotiruojama rečiau nei nustatyta skaičiavimo procedūrose, tuo atveju jos vertė nustatoma taip, kaip priemonių, kuriomis nėra prekiaujama reguliuojamose rinkose, vertė.

58. Kolektyvinio investavimo subjektų išleisti vertybiniai popieriai (akcijos ar investiciniai vienetai) į pensijų fondo aktyvus įskaitomi dienos, už kurią yra nustatoma pensijų fondo apskaitos vieneto vertė, kaina (verte), o jei tam tikrą dieną kolektyvinio investavimo subjekto akcijos ar investicinio vieneto kaina (vertė) nėra nustatoma – paskutinįją viešai paskelbta kaina (verte). Atliekant kolektyvinio investavimo subjekto turto vertinimą, kai dar vyko prekyba užsienio reguliuojamose rinkose, pagal kurių duomenis turi būti skaičiuojami grynieji aktyvai, gali būti taikoma paskutinė žinoma prekybos kaina (last traded price) arba tikėtina pardavimo kaina, jei po paskutinės prekybos dienos atsirado aplinkybių, dėl kurių paskutinė vidutinė rinkos kaina arba uždarymo kaina yra reikšmingai mažesnė ar didesnė.

59. Išvestinės priemonės skirtos tik valiutos ir palūkanų rizikai minimizuoti, jos vertinamos atitinkamai pagal šiose taisyklėse nurodytas kotiruojamų arba nekotiruojamų vertybinių popierių vertinimo metodikas.

60. Nektiruojamų vertybinių popierių ar neturinčių kotiravimo vertės įvertinimas:

1) nuosavybės vertybiniai popieriai:

a) pagal nepriklausomo verslo vertintojo, turinčio teisę verstis tokia veikla, įvertinimą, jei nuo vertinimo praėjo ne daugiau kaip vieneri metai ir jei po įvertinimo neįvyko įvykių, dėl kurių dabartinė rinkos kaina gali būti reikšmingai mažesnė ar didesnė nei nustatyta vertintojo;

b) jei nėra atlikta a) punkte numatyto įvertinimo ar netenkinamos minėto punkto sąlygos, vertinama atsižvelgiant į panašios bendrovės pelno prieš apmokestinimą, tenkančio vienai akcijai (naudojant vidutinį svertinį paprastųjų akcijų skaičių, buvusį apyvartoje tam tikrą periodą), santykį, padaugintą iš vertinamos bendrovės pelno, tenkančio vienai akcijai:

$$\text{tikroji kaina} = P/E * \text{EPS},$$

kur P/E – panašios bendrovės vienos akcijos rinkos kaina, padalyta iš pelno, tenkančio vienai akcijai,

EPS – vertinamos bendrovės paskutinių 12 mėnesių pelnas, tenkantis vienai akcijai;

c) jei dėl tam tikrų priežasčių negalima pasinaudoti a) ir b) punktuose pateiktais metodais, vertinama pagal tikėtina pardavimo kainą, nustatytą pagal parinktą vertinimo modelį (nurodytą vertinimo procedūrose), kuris finansų rinkoje yra visuotinai taikomas ir pripažintas;

2) skolos vertybiniai popieriai ir pinigų rinkos priemonės:

a) priemonės, turinčios ilgesnį kaip vienerių metų išpirkimo terminą, vertinamos pagal šią formulę:

$$K = \sum_{i=1}^n \frac{S_i}{\left(1 + \frac{Y}{100}\right)^{\frac{P_i}{H}}}, \text{ kur}$$

K – priemonės vertė (skaičiuojama nominaliosios vertės šimtui Lietuvos Respublikos valiutos vienetų);

S_i – i-asis pinigų srautas priemonės nominaliosios vertės šimtui Lietuvos Respublikos valiutos vienetų (atkarpos išmoka arba išpirkimo metu mokama suma);

Y – priemonės pelningumas (procentais), įvertintas pagal rinkos duomenis;

H – atkarpų išmokų skaičius per metus (jei priemonės neturi atkarpų, laikoma, kad šis skaičius sutampa su įprastiniu kitų priemonių atkarpos išmokų skaičiumi);

n – iki priemonės išpirkimo likusių atkarpos išmokų skaičius (jei priemonės neturi atkarpų, – sąlygiškas atkarpos išmokų skaičius);

P_i – atkarpos periodų skaičius nuo GAV vertinimo dienos iki i-tojo pinigų srauto mokėjimo dienos (gali būti trupmena). Jeigu priemonė turi nestandartinių atkarpos periodų, skaičiuojama, kiek būtų atkarpos periodų, jeigu visi periodai būtų standartiniai;

b) priemonės, turinčios ne ilgesnį kaip vienerių metų išpirkimo terminą, vertinamos pagal šią formulę:

$$K = \frac{S_i}{1 + \frac{Y}{100} \times \frac{d}{360}}, \text{ kur}$$

K – priemonės vertė (skaičiuojama nominaliosios vertės šimtui Lietuvos Respublikos valiutos vienetų);

S_i – i-asis pinigų srautas priemonės nominaliosios vertės šimtui Lietuvos Respublikos valiutos vienetų (atkarpos išmoka arba išpirkimo metu mokama suma);

Y – priemonės pelningumas (procentais), įvertintas pagal rinkos duomenis;

d – dienų skaičius nuo GAV vertinimo dienos iki išpirkimo dienos (atkarpos apmokėjimo dienos);

3) kitais atvejais nekotiruojamų ar neturinčių kotiravimo vertės vertybinių popierių įvertinimas atliekamas remiantis tikėtina vertybinio popieriaus pardavimo kaina, kuri yra nustatoma pagrįstai, *bona fide*, geriausiai atitinkanti pensijų fondo dalyvio interesus ir kuria nepriklausomos bei kompetingos šalys sutiktų įvykdyti sandorį su šiais vertybiniais popieriais;

4) jeigu vertybinį popierių sunku įvertinti vadovaujantis 3) papunktyje numatyta metodika, tada nekotiruojamo vertybinio popieriaus vertei nustatyti naudojamas įsigijimo kaštų ir palūkanų, pripažįstamų kaupimo principu (palūkanos paskirstomos tolygiai laikotarpiui už kurį jos priskaičiuotos), metodas;

5) pinigų rinkos priemonės, kurių išpirkimo terminas arba iki jo likęs laikas ne ilgesnis kaip 397 dienos arba kurių pajamingumas reguliariai tikslinamas pagal pinigų rinkos sąlygas ne rečiau kaip kartą per 397 dienas, arba kurių rizika, įskaitant kredito ir palūkanų normos rizikas, yra labai panaši į riziką fi-

nansinių priemonių, kurių išpirkimo terminas ir pajamingumas atitinka anksčiau nurodytus požymius, gali būti vertinamos amortizuotos savikainos metodu.

61. Grynųjų pinigų ir indėlių kredito institucijose vertinimas:

1) gryniesi pinigai ir terminuoti indėliai įvertinami jų įsigijimo verte;

2) terminuotų indėlių palūkanos yra apskaičiuojamos kaupimo principu (paskirstomos tolygiai laikotarpiui, kuriam terminuoto indėlio sutartis yra sudaryta);

3) grynųjų pinigų ir terminuotų indėlių vertę sudaro jų įsigijimo vertė, padidinta palūkanų dydžiu, apskaičiuotu pagal šio punkto 2) papunktį.

62. Užsienio valiutos bei kiti aktyvai, nominuoti užsienio valiuta, įvertinami Lietuvos Respublikos valiuta pagal vertinimo dienos oficialų Lietuvos Banko nustatomą valiutų kursą.

63. Pradinė pensijų fondo vieno apskaitos vieneto vertė yra 1 Litas.

64. Pensijų fondo apskaitos vieneto vertė yra grynoji fondo aktyvų vertė, padalinta iš pensijų fondo apskaitos vienetų skaičiaus, esančio pensijų fondo apskaitos vieneto kainos vertinimo dieną. Pensijų fondo apskaitos vieneto vertė yra nustatoma keturių skaičių po kablelio tikslumu ir apvalinama pagal matematinės apvalinimo taisyklės. Bendra visų pensijų fondo apskaitos vienetų vertė visada lygi pensijų fondo grynųjų aktyvų vertei.

65. Pensijų fondo apskaitos vienetai sukuriama įnešant į pensijų fondą aktyvus. Įnešamų į pensijų fondą aktyvų vertė negali būti mažesnė nei sandauga sukuriama apskaitos vienetų skaičiaus ir pensijų fondo apskaitos vieneto vertės, galiojančios pensijų fondo apskaitos vienetų sukūrimo dieną.

66. Pensijų fondo apskaitos vienetai išperkami parduodant pensijų fondo aktyvus. Parduodamų pensijų fondo aktyvų vertė negali būti didesnė nei išperkamų pensijų fondo apskaitos vienetų skaičiaus ir pensijų fondo apskaitos vieneto vertės, galiojančios pensijų fondo apskaitos vienetų išpirkimo dieną, sandauga.

67. Bendrovė kiekvieną darbo dieną savo internetiniame puslapyje skelbia pensijų fondo apskaitos vieneto vertę Priežiūros institucijos nustatyta tvarka ir terminais.

10. Pensijų įmokų ir į kitą pensijų fondą pervedamų piniginių lėšų konvertavimo į apskaitos vienetų tvarka, apskaitos vienetų konvertavimo į pinigų taisyklės

68. Į pensijų fondo sąskaitą pervedtos pensijų fondo dalyviui priklausančios pinigines lėšas, atskaičius Taisyklių 12 dalyje nustatytus atskaitymus nuo įmokėtų įmokų, konvertuojamos į pensijų fondo apskaitos vienetų ne vėliau kaip kitą darbo dieną lėšų gavimo į pensijų fondo sąskaitą dienos pensijų fondo apskaitos vieneto verte.

69. Pensijų fondo apskaitos vienetų skaičius nustatomas pagal formulę:

$$VS = \frac{PPL-A}{VK}, \text{ kur}$$

VS – pensijų fondo apskaitos vienetų skaičius;

PPL – į dalyvio sąskaitą pervedtos pinigines lėšos;

A – Taisyklėse nustatyti atskaitymai nuo įmokėtų įmokos;

VK – pensijų fondo apskaitos vieneto vertė.

70. Bendrovė, gavusi VSDF valdybos pranešimą apie pensijų kaupimo sutarties nutraukimą ir naujos įsigaliojimą, per 3 darbo dienas nuo pranešimo gavimo konvertuoja pensijų fondo dalyviui priklausančius pensijų fondo apskaitos vienetų į pinigines lėšas ir perveda jas į naujojo pensijų fondo piniginių lėšų sąskaitą.

71. Pervedamų piniginių lėšų suma apskaičiuojama pagal formulę:

$$PPLS = (VS \times VK) - PA, \text{ kur}$$

PPLS – pervedamų piniginių lėšų suma;

VS – pensijų fondo apskaitos vienetų skaičius;

VK – pensijų fondo apskaitos vieneto vertė;

PA – Taisyklėse nustatyti perėjimo atskaitymai.

11. Pensijų sąskaitų atidarymo, tvarkymo ir uždarymo bei apskaitos vienetų tose sąskaitose apskaitos tvarka

72. Bendrovė kiekvienam pensijų fondo dalyviui, sudariusiam pensijų kaupimo sutartį, atidaro pensijų sąskaitą.

73. Kiekviena pensijų sąskaita turi atskirą numerį.

74. Pensijų sąskaitoje fiksuojama tokia informacija:

1) pensijų fondo dalyvio vardas, pavardė, asmens kodas;

2) pensijų įmokų užskaitymo į pensijų fondo sąskaitą data, apskaitos vieneto vertė ir pensijų fondo apskaitos vienetų skaičius;

3) bendras pensijų fondo apskaitos vienetų skaičius.

75. Visa apskaita pensijų sąskaitoje yra atliekama pensijų fondo apskaitos vienetais.

76. Pensijų sąskaita uždaroma išmokėjus pensijų fondo dalyviui visas sukauptas lėšas, t.y. visiškai su juo atsiskaičius.

77. Bendrovė pasilieka teisę sujungti ar atskirti pensijų fondo apskaitos vienetų didindama ar mažindama pensijų fondo apskaitos vienetų skaičių, su sąlyga, kad šio pakeitimo metu pensijų fondo vertė nepakis.

12. Atskaitymų iš pensijų turto pensijų kaupimo bendrovės naudai apskaičiavimo metodika, dydis ir mokėjimo tvarka

78. Atskaitymai iš pensijų turto Bendrovės naudai daromi tik laikantis šioje dalyje nustatytų dydžių. Atskaitymai iš pensijų turto pagal kiekvieną pensijų kaupimo sutartį dėl dalyvavimo

pensijų fonde per metus gali sudaryti ne daugiau kaip 1 procentą nuo pensijų fondo dalyvio pensijų sąskaitoje apskaitytų lėšų vidutinės metinės vertės ir ne daugiau kaip 3 procentus nuo pensijų fondo dalyvio vardu į pensijų fondą įmokėtų įmokų. Visi mokesčiai, mokėtini už pensijų fondo turta ir pajamas, Bendrovės patirtos išlaidos dėl operacijų, susijusių su pensijų fondo turto investicijomis, atlyginimas depozitoriumui dengiami iš šiame punkte nustatytų atskaitymų Bendrovės naudai. Atlyginimo depozitoriumui dydis apskaičiuojamas pagal depozitoriume apskaityto pensijų fondo turto vertę. Atlyginimo depozitoriumui dydis priklausomai nuo pensijų turto grynujų aktyvų vidutinės metinės vertės yra ne didesnis kaip 0,07 procento nuo vidutinės metinės grynujų aktyvų vertės ir yra mokamas sutartyje su depozitoriumu nustatytu periodiškumu ir tvarka.

79. Pensijų fondo dalyvio perėjimo į kitos pensijų kaupimo bendrovės ar kitą Bendrovės valdomą pensijų fondą išlaidas sudaro Bendrovės išlaidos, susijusios su pensijų sąskaitos uždarymu bei lėšų pervedimu, ir jos negali viršyti 0,2 procento pensijų fondo dalyvio vardu pervedamų piniginių lėšų.

80. Įstatymų numatytais atvejais Bendrovė gali daryti atskaitymus, lygius pensijų kaupimo sutarties sudarymo su pensijų fondo dalyviu išlaidų, Bendrovės rinkodaros išlaidų ir išlaidų, susijusių su asmens pritraukimu į Bendrovę, sumai. Šie atskaitymai negali būti didesni kaip 4 procentai pensijų fondo dalyvio vardu pervedamų piniginių lėšų.

81. Pensijų fondo dalyviui pereinant į Bendrovės valdomą pensijų fondą iš kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomo pensijų fondo, neskaičiuojami jokie atskaitymai už pensijų fondo dalyvio lėšų įskaitymą į jo pensijų sąskaitą.

82. Konkretūs atskaitymų dydžiai tvirtinami ir keičiami Bendrovės valdybos sprendimu. Asmenys, ketinantys sudaryti pensijų kaupimo sutartį, supažindinami su galiojančiais atskaitymų dydžiais prieš sudarant pensijų kaupimo sutartį. Apie atskaitymų dydžių pakeitimus Bendrovė informuoja paskelbdama šią informaciją Bendrovės internetiniame puslapyje iki pakeitimų įsigaliojimo dienos.

13. Ataskaitų pensijų fondo dalyviams pateikimo tvarka

83. Bendrovė ne vėliau kaip per 5 mėnesius po ataskaitinių finansinių metų pabaigos pensijų fondo dalyvio pasirinktu būdu, nurodytu pensijų kaupimo sutartyje, pateikia pensijų fondo dalyviui informaciją apie sumokėtų pensijų įmokų dydį, jo asmeninėje pensijų sąskaitoje apskaičiuoto pensijų turto dydį (į pensijų sąskaitą įrašytų apskaitos vienetų skaičių, jų vertę), metinę pensijų fondo investicinę grąžą, išskaitytą mokesčių dydį. Bendrovė pateikdama artimiausią šiame punkte nurodytą pranešimą, privalo informuoti dalyvį, kuriam iki senatvės pensijos amžiaus yra likę mažiau negu 7 metai, apie galimybę kaupti pensiją konservatyvaus investavimo pensijų fonde. Kartu su šia informacija turi būti pateikiama:

1) išsami informacija apie galimą riziką dalyvaujant kitos rūšies negu konservatyvaus investavimo pensijų fonde ir pensijų fondo bei konservatyvaus investavimo pensijų fondo investavimo rizikos palyginimas;

2) informacija, kur galima gauti konservatyvaus investavimo pensijų fondo taisykles arba su jomis susipažinti.

84. Bendrovė pensijų fondo dalyvio pageidavimu pateikia jam periodines ataskaitas, Taisykles (dalyvio prašymu Bendrovė padaro ataskaitų ir Taisyklių kopijas, o mokestis už jas neviršija pagaminimo sąnaudų), taip pat suteikia teisingą ir išsamią informaciją apie asmeninėje pensijų sąskaitoje sukaupto turto dydį bei įmokų mokėjimą, Bendrovės finansinės veiklos audito išvadas, dabartinį investicijų portfelį bei su investicijomis susijusias rizikas ir kaštus.

85. Pensijų fondo dalyviui sulaukus senatvės pensijos amžiaus ir kreipusis į Bendrovę dėl pensijų išmokos sutarties sudarymo, Bendrovė suteikia jam išsamią informaciją apie pensijų išmokų pasirinkimo galimybes.

86. Bendrovė, priežiūros institucijos nustatyta tvarka, ataskaitinių metų pensijų fondo balansą, grynujų aktyvų pokyčių ataskaitą, nepriklausomo auditoriaus išvadą bei metinį gryniosios investicijų grąžos dydį skelbia visoje šalyje platinamame šalies dienraštyje, o metų ir pusmečio pensijų fondo ataskaitas – savo internetiniame tinklapyje.

14. Pensijų kaupimo sutarčių sudarymo sąlygos ir tvarka, pensijų kaupimo sutarčių nutraukimo būdai

87. Asmuo, ketinantis sudaryti pensijų kaupimo sutartį, supažindinamas su šiomis Taisyklėmis, informacija apie pensijų kaupimo sutarties sąlygas, jos nutraukimo sąlygas ir būdus, galimas pensijų išmokas (naudojant Lietuvos Respublikos teisės aktų reikalavimus atitinkančią pensijų išmokų skaičiuoklę), investavimo strategija, su investicijomis susijusia rizika, atskaitymų Bendrovės naudai dydžiais ir mokėjimo tvarka ir kt.

88. Asmuo, susipažinęs su Taisyklių ir pensijų kaupimo sutarties sąlygomis bei pasirinkęs pensijų fondą, savo ketinimą tapti pensijų fondo dalyviu išreiškia pasirašydamas pensijų kaupimo sutartį. Pensijų kaupimo sutartis sudaroma rašytine forma. Pensijų kaupimo sutartyje turi būti Bendrovės vadovo ar kito Bendrovei atstovaujančio asmens parašas ir Bendrovės antspaudas arba jų faksimilės.

89. Pensijų kaupimo sutartyje asmuo, ketinantis tapti pensijų fondo dalyviu, nurodo:

1) vardą, pavardę, gimimo datą, asmens kodą, valstybinio socialinio draudimo pažymėjimo seriją ir numerį, adresą bei telefoną, elektroninio pašto adresą;

2) pasirinkto pensijų fondo pavadinimą.

90. Pensijų fondo dalyviui pasirašius pensijų kaupimo sutartį, pensijų kaupimo sutartis laikoma sudaryta, ir Bendrovė per 3 darbo dienas pateikia informaciją apie sutarties sudarymą VSDF valdybai.

91. VSDF valdybai pateikus motyvuotą atsisakymą įregistruoti pensijų kaupimo sutartį, pensijų kaupimo sutartis laikoma negaliojančia nuo jos sudarymo momento. Bendrovė per vieną mėnesį nuo pensijų kaupimo sutarties sudarymo dienos privalo informuoti asmenis, su kuriais sudarytos pensijų kaupimo sutartys nebuvo įregistruotos, nurodydama neįregistravimo priežastis.

92. Pirmą kartą sudaryta pensijų kaupimo sutartis įsigalioja nuo kitų metų sausio 1 d. Perėjimo iš kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomo pensijų fondo atveju, naujai sudaryta pensijų kaupimo sutartis įsigalioja nuo jos ir pranešimo apie

ankstesnės pensijų kaupimo sutarties nutraukimą įregistravimo Sutarčių registre.

93. Bendrovė neturi teisės nutraukti pensijų kaupimo sutarties be pensijų kaupimo dalyvio sutikimo, išskyrus Lietuvos Respublikos teisės aktuose numatytus atvejus.

94. Pensijų fondo dalyvis turi teisę nutraukti pensijų kaupimo sutartį:

1) perėjimo į kitą Bendrovės valdomą pensijų fondą atveju. Šiuo atveju pensijų kaupimo sutartis nutraukiama pensijų fondo dalyviui ir Bendrovei sudarius naują pensijų kaupimo sutartį ir pastarąją užregistravus Sutarčių registre;

2) perėjimo į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą atveju. Šiuo atveju pensijų kaupimo sutartis nutraukiama dalyviui pateikus prašymą nutraukti minėtą sutartį bei pensijų fondo dalyviui ir kitai pensijų kaupimo bendrovei sudarius naują pensijų kaupimo sutartį ir abu dokumentus užregistravus Sutarčių registre;

3) šių taisyklių 14 punkto 8 papunktyje nurodytu atveju ir tvarka.

15. Perėjimo į kitą bendrovės valdomą pensijų fondą tvarka

95. Pensijų fondo dalyvis turi teisę pereiti į kitą Bendrovės valdomą pensijų fondą. Pensijų fondo dalyvis, ketinantis pereiti į kitą Bendrovės valdomą pensijų fondą, raštu kreipiasi į Bendrovę dėl naujos pensijų kaupimo sutarties sudarymo. Pereinant į kitą Bendrovės valdomą pensijų fondą, su Bendrove sudaroma nauja pensijų kaupimo sutartis.

96. Sudarius naują pensijų kaupimo sutartį Bendrovė per 3 darbo dienas informuoja apie tai VSDF valdybą. Naujai sudaryta pensijų kaupimo sutartis įsigalioja nuo jos įregistravimo Sutarčių registre.

97. Pensijų fondo dalyviui priklausanti pensijų turto dalis – pensijų fondo vienetai konvertuojami į pinigus ir pervedami į kito Bendrovės valdomo pensijų fondo sąskaitą Taisyklių 10 dalyje nustatyta tvarka. Pensijų fondo dalyvis turi teisę kartą per kalendorinius metus pereiti į kitą pensijų fondą Bendrovėje nemokamai. Jei pensijų fondo dalyvis pereina į kitą pensijų fondą Bendrovėje daugiau kaip vieną kartą per kalendorinius metus, už jo perėjimą gali būti daromi atskaitymai, numatyti šių Taisyklių 12 dalyje.

16. Perėjimo į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą tvarka

98. Pensijų fondo dalyvis turi teisę pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą praėjus trejiems metams nuo pirmosios pensijų kaupimo sutarties su Bendrove įsigaliojimo.

99. Pensijų fondo dalyvis, norintis pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, turi sudaryti naują pensijų kaupimo sutartį su kita pensijų kaupimo bendrove ir per 14 kalendorinių dienų nuo naujos sutarties sudarymo pateikti ją Bendrovei kartu su prašymu nutraukti pensijų kaupimo sutartį. Bendrovė, gavusi pensijų fondo dalyvio prašymą nutraukti pen-

sijų kaupimo sutartį ir identifikavusi dalyvio tapatybę, per 14 kalendorinių dienų turi informuoti apie tai VSDF valdybą.

100. Pensijų fondo dalyviui pereinant į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą, anksčiau sudaryta pensijų kaupimo sutartis nutrūksta nuo naujos pensijų kaupimo sutarties ir pranešimo apie ankstesnės pensijų kaupimo sutarties nutraukimą įregistravimo Sutarčių registre.

101. Bendrovė, gavusi VSDF valdybos pranešimą apie pensijų kaupimo sutarties su Bendrove nutraukimą ir naujos pensijų kaupimo sutarties įsigaliojimą, per 3 darbo dienas perveda pensijų fondo dalyviui priklausančias pinigines lėšas į priimančiosios pensijų kaupimo bendrovės valdomo pensijų fondo piniginių lėšų sąskaitą.

102. Už pensijų fondo dalyvio perėjimą į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą iš pensijų fondo dalyviui priklausančių piniginių lėšų, pervedamų į kitą pensijų fondą, gali būti daromi Taisyklių 12 dalyje nustatyti atskaitymai Bendrovės naudai.

103. Pensijų fondo dalyvis turi teisę bent vieną kartą per kalendorinius metus pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą padengdamas tik Bendrovės išlaidas, nurodytas šių Taisyklių 12 dalyje, susijusias su asmens perėjimu į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą.

17. Depozitoriumas, jo teisės ir pareigos, depozitoriumo pakeitimo sąlygos ir tvarka

104. Pensijų fondo depozitoriumas – AB SEB bankas, kurio buveinė Gedimino pr. 12, Vilnius, LT-01103.

105. Depozitoriumas privalo:

- 1) veikti pensijų fondo dalyvių naudai;
- 2) vykdyti Bendrovės nurodymus, jei jie neprieštarauja teisės aktų ir pensijų fondo taisyklių reikalavimams;
- 3) užtikrinti, kad įplaukos už perleistą pensijų turta per nustatytą laiką atitektų pensijų fondui;
- 4) užtikrinti, kad pensijų fondo įplaukos būtų naudojamos pagal teisės aktų ir Taisyklių reikalavimus;
- 5) atsakyti už žalą, padarytą pensijų fondo dalyviams ar Bendrovei dėl to, kad jis neatliko savo pareigų ar netinkamai jas atliko;
- 6) apie visus pastebėtus teisės aktų ar Taisyklių pažeidimus nedelsiant pranešti priežiūros institucijai ir Bendrovei.

106. Depozitoriumas turi teisę:

- 1) iš Bendrovės gauti visą informaciją, reikalingą jo funkcijoms vykdyti;
- 2) gauti sutartyje su depozitoriumu nustatyto dydžio atlyginimą už savo paslaugas.

107. Bendrovė depozitoriumą gali keisti tik tuo atveju, jei tam pritaria priežiūros institucija.

18. Pensijų fondo taisyklių pakeitimo tvarka

108. Taisyklės gali būti keičiamos Bendrovės valdybos sprendimu, pasikeitus pensijų kaupimo veiklą reglamentuojantiems teisės aktams ar pensijų fondo investavimo strategijai ir

kitais atvejais. Taisyklių pakeitimus tvirtina priežiūros institucija jos nustatyta tvarka.

109. Jei keičiamos Taisyklės įtakoja pensijų kaupimo sutarties turinį, kartu (be atskiro susitarimo) keičiamos ir pensijų kaupimo sutartys, sudarytos pagal šias Taisykles. Taisyklių pakeitimai taikomi visiems to pensijų fondo dalyviams.

110. Bendrovė raštu informuoja kiekvieną pensijų fondo dalyvį apie Taisyklių pakeitimus ne mažiau kaip prieš 20 dienų iki pakeitimų įsigaliojimo.

19. Pensijų fondo panaikinimo sąlygos ir tvarka

111. Pensijų fondas gali būti panaikintas Bendrovės valdybos arba teismo sprendimu.

112. Pensijų fondą Bendrovės valdybos sprendimu galima panaikinti esant bent vienai iš šių sąlygų:

1) Bendrovė yra įvykdžiusi visus išpareigojimus jos valdomo pensijų fondo dalyviams;

2) visi jos valdomo pensijų fondo dalyviai pereina į kitą pensijų fondą;

3) Bendrovė likviduojama arba reorganizuojama.

113. Bendrovė be pensijų fondo dalyvių sutikimo gali panaikinti pensijų fondą tik priežiūros institucijai leidus ir jos nustatyta tvarka dėl visuotinio akcininkų susirinkimo sprendimo likviduoti ar reorganizuoti Bendrovę, taip pat tuo atveju, jeigu ji priežiūros institucijos nustatyta tvarka yra perdavusi pensijų turto valdymą ir išpareigojimus pagal pensijų kaupimo sutartis kitai pensijų kaupimo bendrovei.

114. Teismui pripažinus Bendrovę bankrutavusia ir priėmus nutartį likviduoti Bendrovę dėl bankroto, pensijų fondas, jei jo pensijų turto valdymas ir išpareigojimai pagal pensijų kaupimo sutartis nebuvo perduoti kitai pensijų kaupimo bendrovei iki nutarties likviduoti Bendrovę priėmimo, teismo nutartimi skelbiamas panaikintu.

115. Apie sprendimą panaikinti pensijų fondą Bendrovė ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo šio sprendimo priėmimo dienos turi informuoti pensijų fondo dalyvius, paskelbdama tai Bendrovės įstatuose nurodytame Lietuvos dienraštyje, ir priežiūros instituciją.

116. Jei pensijų fondas panaikinamas dėl Bendrovės bankroto ar likvidavimo, tai Bendrovės valdomo pensijų fondo dalyviai per 3 mėnesius nuo sprendimo dėl bankroto bylos išskėlimo ar likvidavimo priėmimo turi teisę pereiti į kitą jų pasirinktą pensijų fondą nemokamai. Jei per šiame punkte nurodytą laikotarpį pensijų fondo dalyviai nesudarė pensijų kaupimo sutarčių su kita pensijų kaupimo bendrove, teisės aktų nustatyta tvarka tokie pensijų fondo dalyviai bei jiems priklausančios lėšos perkeliamos į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą nemokamai.

20. Teisių ir pareigų, kylančių iš pensijų kaupimo sutarčių, perdavimas kitai pensijų kaupimo bendrovei

117. Bendrovė gali perduoti kitai pensijų kaupimo bendrovei teises ir pareigas, kylančias iš pensijų kaupimo sutarčių, tik gavusi priežiūros institucijos leidimą.

118. Bendrovė privalo perduoti teises ir pareigas, kylančias iš pensijų kaupimo sutarčių, kitai pensijų kaupimo bendrovei šiais atvejais:

1) teismui priėmus sprendimą likviduoti Bendrovę;

2) prieš pradėdant savanorišką likvidavimo procedūrą;

3) Bendrovei išskėlus bankroto bylą;

4) priežiūros institucijos reikalavimu, pareikštu pablogėjus Bendrovės finansinei padėčiai ar iškilus realiai finansinės padėties pablogėjimo ar Bendrovės nemokumo grėsmei;

5) kai Bendrovei panaikinamas draudimo veiklos licencijos ar leidimo pensijų kaupimo veiklai galiojimas;

6) kai Bendrovei sustabdomas licencijos gyvybės draudimo veiklai ar leidimo pensijų kaupimo veiklai galiojimas.

119. Bendrovė apie ketinimą perleisti teises ir pareigas, kylančias iš pensijų kaupimo sutarčių, privalo informuoti pensijų fondo dalyvius priežiūros institucijos nustatyta tvarka ir terminais. Teisių ir pareigų pagal pensijų kaupimo sutartis perleidimo tvarką nustato priežiūros institucija.

120. Perduodant teises ir pareigas pagal pensijų kaupimo sutartis dalyvių sutikimas nereikalingas, tačiau iki teisių ir pareigų perdavimo privalo būti sudarytos sąlygos pensijų fondo dalyviams patiems pereiti į kitą pensijų kaupimo bendrovę be atskaitymų iš jų pensijų turto, numatytų šių Taisyklių 12 dalyje.

121. Perduodant teises ir pareigas pagal pensijų kaupimo sutartis kartu perduodamas ir pensijų turtas.

122. Perduodant Bendrovės teises ir pareigas kitai pensijų kaupimo bendrovei, taikomos ir šių Taisyklių 16 dalies 99 – 101 punktuose ir 19 dalies 116 punkte nustatytos sąlygos.

123. Tuo atveju, kai Bendrovė teisės ir pareigas, atsirandančias iš pensijų kaupimo sutarčių, perduoda kitai pensijų kaupimo bendrovei ne dėl priežasčių, susijusių su Bendrovės bankrotu ar likvidavimu, ir jei naujoji pensijų kaupimo bendrovė perima visas teises ir pareigas (dalyvių padėtis nebloginama), dalyviams, neturintiems teisės pereiti į kitą pensijų kaupimo bendrovę dėl to, kad nepraėjo 3 metai nuo pirmos pensijų kaupimo sutarties įsigaliojimo, Taisyklių 116 punkte numatyta teisė pereiti į kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą netaikoma.

124. Tais atvejais, kai dėl pensijų kaupimo bendrovės teisių ir pareigų pagal pensijų kaupimo sutartis perdavimo pensijų fondai sujungiami, Bendrovė turi teisę pakeisti pensijų fondo, kurio dalyvių atžvilgiu ji perima teises ir pareigas, taisykles, kiek tai būtina, siekiant suvienodinti dalyvavimo jos valdo-

Uždaroji akcinė gyvybės draudimo ir pensijų bendrovė „Aviva Lietuva“

mame bei perimame pensijų fonduose, sąlygas. Šiuo atveju su pensijų fondo taisyklių pakeitimais nesutinkantys pensijų fondo, kurio dalyvių atžvilgiu teises ir pareigas perima Bendrovė, dalyviai per 3 mėnesius nuo sprendimo sujungti pensijų fondus

priėmimo turi teisę pereiti į jų pasirinktą kitos pensijų kaupimo bendrovės valdomą pensijų fondą be šių Taisyklių 79 ir 80 punktuose nustatytų atskaitymų.

Generalinė direktorė

Asta Ungulaitienė

Uždaroji akcinė gyvybės draudimo ir pensijų bendrovė „Aviva Lietuva“